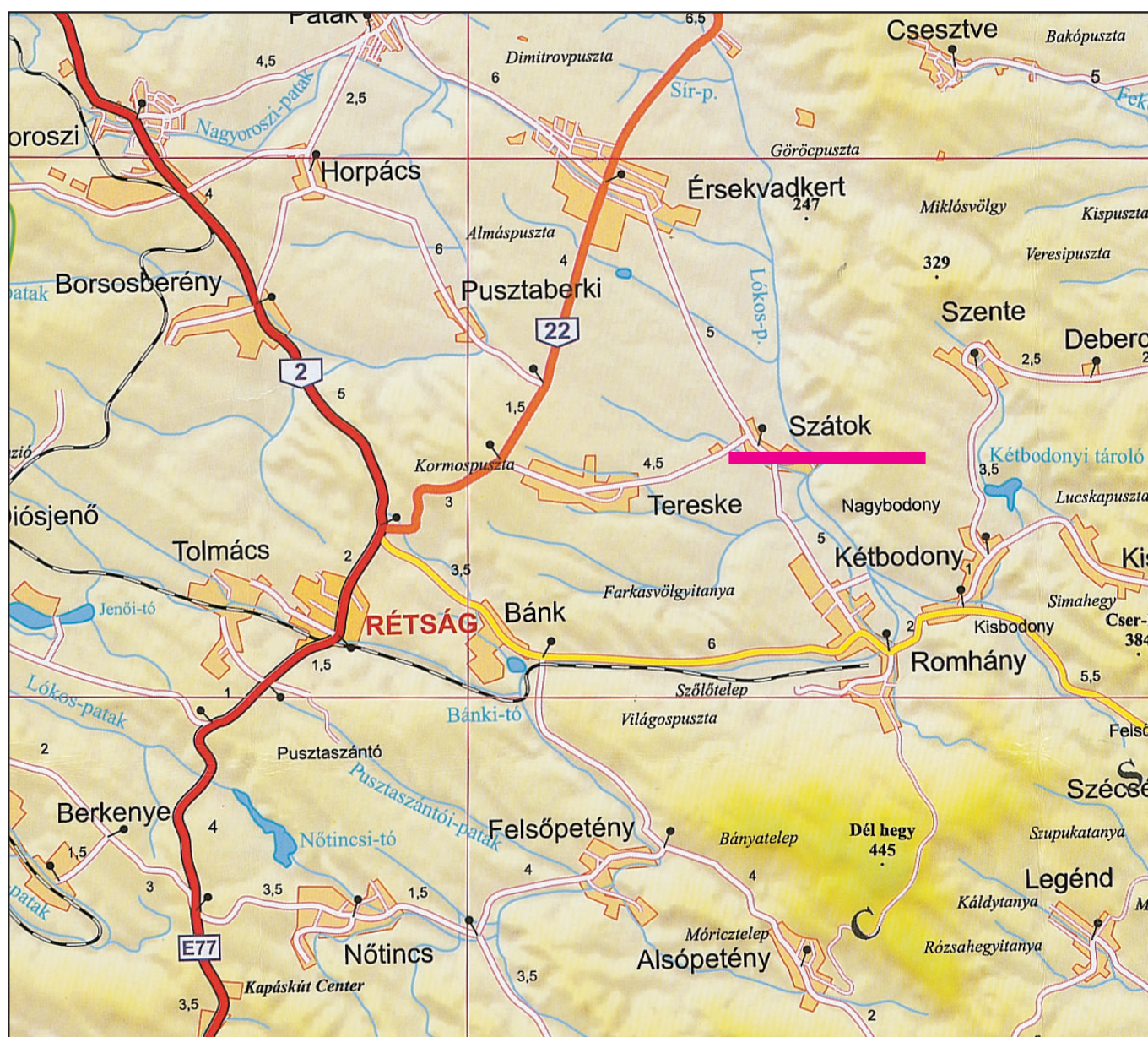

SZÁTOK
1255-ben, 750 éve említették
először

HONISMERETI KISKÖNYVTÁR

A borító első oldalán: A szátoki római katolikus templom
A borító hátsó oldalán: A templom oltárképe: Mindenszentek

Szátok, azelőtt Felső-Szátok, a Lókos-patak völgyében fekvő Árpád-kori magyar kis község. Nevének eredete bizonytalan. Egyes kutatók a Szatta nevezetű település nevével hozzák rokonságba, mely a Zot személynévből eredhet, s mint ilyen az ótörök elad, árusít jelentéssel hozható összefüggésbe. Első említését 1255-ből ismerjük. IV. Béla király oklevelében „Terra nobilium Zatok” –ként (a nemesek Zatok földje) néven szerepel. Később a helység megkettőződött, hiszen 1383-ban két Szátok (Utraque Zatok – mindkettő Zatok) helységről emlékeznek meg az oklevelek. 1873-ban Alsó-Felső-Szátok néven találjuk, majd az 1880. évi népszámlálásnál a falu hivatalos neve: Felső-Szátok. Csak az 1905. évi törzskönyvezés során kapta meg ismét az ősi Szátok nevet.

Ide tartoznak még Haragos, Kacsicska- és Rákóczi puszták. 1423-ban Kis-Szátokról van adatunk. A két Szátok közül az egyik az egész középkoron át az esztergomi érsek ősi, királytól kapott birtoka. A községhez tartozó Alsó-Szátok-pusztá a középkorban Kis-Szátok néven önálló község volt, de 1579-ben már csak pusztaként szerepel.

Kis-Szátokon 1433-ban a Rhédei és a Felsőromhányi családok bírtak földesúri joggal. A Rhédei család Heves megyéből, Rédéről származik. A Romhányi család, Nógrád vármegye kihalt ősrégi családja, mely hajdan többek közt (Nagy)Romhány helységet birtokolta. Később a családnak nyoma veszett.

1530-ban Werbőczy István is birtokos, aki Bakócz Tamásnak a II. Lajos, illetve Szapolyai János királytól lefoglalt kincsei miatt az esztergomi káptalannak a saját szátoki földjeiből kárpótlást ad. Az 1400-as

Szátok viaszpecsétje 1751-ből

A kis-rhédei gróf és nemes Rhédey család címere

évek vége felé az országos törvényhozásban élenjáró tisztviselők a koronára háramló birtokokat igyekeztek maguknak megszerezni, s rokonsági kötelékek létrehozásával megtartani. Nógrád megyében a legjelentősebb eredményeket Werbőczy István érte el, mikor kölcsönös öröklési szerződést kötött Szobi Mihállyal, kinek tulajdonában állt - számos más birtoka mellett - Alsópetény is. Így vált Werbőczy nógrádi nagybirtokossá.

A XVI. század közepén a török hódoltságához tartozott és 1562–63-ban a nógrádi szandzsák községei között találjuk 10, 1579-ben pedig 8 adóköteles házzal. Ekkor Alsó-Szátok pusztája is hozzátartozott, mely Juszuf bin Abdulah hűbérbirtoka volt.

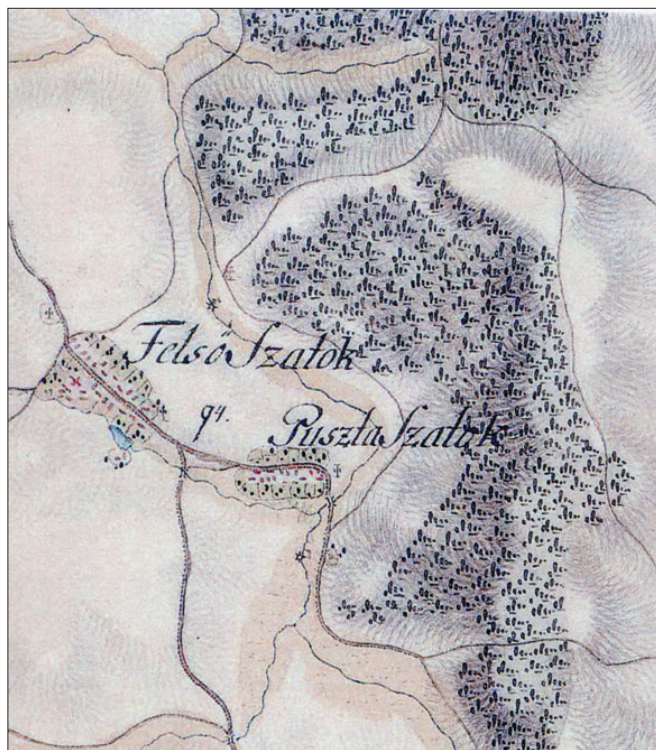
A püspökségi tizedjegyzékben csak a káptalani Szátok szerepel, még a XVII. század második felében is lakottan. A hódoltság alatt tehát nem pusztult ki teljesen. 1680-ban a „*Szátok, ez nemes Esztergomy káptalan Jóságá*” megjegyzéssel szerepel.

A Rákóczi szabadságharc során Menyőői Tolvay Ferenc 1704-ben a megye által állított paraszthead kapitánya volt. Levelezéséből ismerjük az egykori Kékkői járásnak – ehhez tartozott a mai Rétság térsége – az ő seregébe beosztott - katonáinak névsorát és az általuk viselt fegyverzetnek leírását. Szátokról Karaba Mátyást és Soltis Jánost találjuk a seregben. Mindkettő fegyverzete puskája és balta volt.

1715-ben kilenc magyar és öt tót családot találtak a faluban az összeírók. A jobbágycsaládfők Rakoncزai János bíró, Szebehlovszky Márton, Pálinkás Tamás, Kubány Mátyás, Widai Márton, Bagyinszky Ádám, Pálinkás Gergely, Victor Mihály, Szűcs

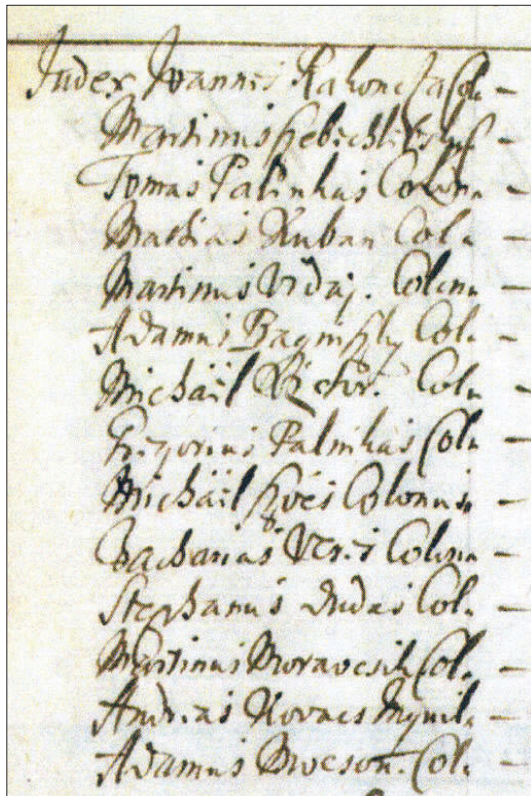
Az első katonai felmérés térképe

Mihály, Veress Zakariás, Dudás István, Moravcsik Márton és Muvcsov Ádám voltak. Egy zsellércsalád élt a faluban, Kovács István családja. Szántóföldjük 182 köböl, rétjük 13 kaszás, szőlőjük 26 kapás volt. A földművelésben a kétnyomásos gazdálkodást tartják, búzát, rozsot és zabot termelnek. Az elvetett mag öt-hatszorosát adja a föld. Az erdőben tűzifa van elegendő. A legelő viszont nem elegendő, a szomszéd településtől bérelnék. A Lókos patak mentén található rét sásos és mocsaras. Az egy kaszásnyi terület egy szekér szénát hoz. A szőlőt három éve telepítették, termésük még nem volt, így a termést nem minősíthetik. Van egy egyköves malmuk, melyet 15 Forintért bérelnék. Ha elég víz van a meghajtásához, akkor 25 Forint hasznot hoz a számukra.

1720-ban pedig 12 magyar, két német és 10 tót háztartást írtak itt össze. A török hódoltság megszűntétől 1848-ig az esztergomi káptalan volt a földesura, más nagyobb birtokosa nincsen. A XIX. században virágzó szőlőkultúra emlékeként még ma is felfedezhetők a pincesor nyomai. Némely pinceházat ma is használnak. A szőlőültetvényt Szátokon is elpusztította a filoxéra, s a Szent Orbán tiszteletére állított apró kápolna ma üresen árválkodik az erdő rejtekében.

Egy 1796-ban megjelent országleírás szerint Alsó Szátok szabad pusztá, földesura a Tapolcsányi uraság, Romhányhoz közel található, és annak filiája. Felső Szátok magyar falu, földesura az Esztergomi Káptalanbéli uraság, lakosai katolikusok,

Az 1715. évi összeírás szátoki névsora

és másfélék, „határja patakja által nedvesítettik, közép termésű, szőleje is van”.

A kistapolcsányi Tapolcsányi család Bars vármegyéből származik. Név szerint Tapolcsányi János mérnököt ismerjük a Szátokon birtokos családtagok közül, kinek felesége Géczy Judit volt. Négy gyermekük közül Ferenc 46-as honvéd, majd 1861-ben megyei börtönfelügyelő volt.

Mocsáry Antal, Nógrád megye jeles monográfusa ezt írja Szátokról: „Magyar falu; a' Vadkerti térségben fekszik; határja hasznos; az úgy nevezett Locus vízén túl szőlő hegye van; az Esztergami Érsekség a birtokosa, de a' Vátzi Püspöki Megyéhez tartozik. Vadkerttel, tereskével, Nagy Romhányal határos, a' hová affiliáltatott is. Lakossai közt 494 R. C. és 3 L. Ev. számláltatik.”

Az 1848/49-es szabadságharc során a településre az összlakosság arányában kivetett létszámot többnyire önkéntes jelentkezés, illetőleg sorshúzás által választották. Rétság mai körzete túlnyomórészt az egykori Kékkői járáshoz tartozott. Az 1848. augusztus 29-én tartott vármegyei választmány hat századra osztotta a nemzetőröket. A nógrádi honvédek a VI. századba kerültek. A szeptember 21-én, Balassagyarmaton tartott teljes hatalmi választmányi ülés döntése szerint az egész járásnak összesen 944 újoncot kellett kiállítania.

A szabadságharc után – mintha nem lett volna elegendő a sok megpróbáltatásból – újabb csapás várt a volt honvédekre. 1849. októberében a császári hadsereg főparancsnoksága elrendelte,

hogy „a felkelő seregben szolgált minden egyén előállítandó és a hadsereg állományába osztályozás nélkül besorozandó”. Valóságos hajtóvadászat indult meg a volt honvédek után, kik közül sokan inkább vállalták a bujdosó életet, hogy szegénylegényként, betyárként a Börzsöny rengetegeibe menekülnek.

A forradalmi gondolat bukása után folyamatosan felügyelték mindazokat, akik bármi szerepet vállaltak a szabadságharc során. Egy 1850. március 2-án kelt Nógrád megyei jelentés arról ad hírt, hogy az alsóbb osztály tagjai nemigen mozgolódnak, de a „míveltebb osztály” képviselői közt már nem ily megnyugtató a helyzet. Bene Ferenc alsószatóki lakos érdeemet kívánt szerezni Andreánszky kerületi főnöknél, feljelentette Tersztyánszky Zsigmond volt honvéd tisztet, pusztaberki birtokost, hogy a lakásán összejöveteleket tart, ahol a forradalom eszméjét táplálják.

A szabadságharc bukását követően összeírták a volt honvédeket. Az 1850. április 23-én kelt feljegyzés szerint Szátokról összesen tizenegyen szolgáltak a honvédseregben. Közülük kilencen inkább vállalták a bujdosó életet, mint a császári sereg keserű kenyerét.

A feljegyzést Barna Gusztáv m.k. hites jegyző és Babicz András bíró írták alá.

F. Szátok helysége által az 1848 és 1849. években állított honvédek összeírása

A honvéd neve	bevonulás mikéntje	észrevétel
1. Káposzta János	önkéntes	haza jött, de két nap után ismét eltűnt

Werbőczy István címere

2. Balázs Joachim	önkéntes	nem jött haza
3. Petrics Henrik	önkéntes	nem jött haza
4. Gresko János	önkéntes	nem jött haza
5. Szécs János	önkéntes	nem jött haza
6. Demeter Ferenc	önkéntes	nem jött haza
7. Melo József	önkéntes	nem jött haza
8. Erdélyi János	önkéntes	haza jött. Visitáltatott. Alkalmatlan
9. Szűcs Mihály	sorshúzott	haza jött, de a császári seregbe soroztatott
10. Balejsza András	sorshúzott	nem jött haza
11. Grisz Salamon	sorshúzott	nem jött haza

A XIX. század végén még mindig előfordulnak azok az atrocitások, melyek a régi nemes-jobbágy viszonyban gyakoriak voltak. Egy újságcikk adja hírül, hogy „*F. J. úr a kocsisával vitába ereszkedett, mire a kocsis neje férje pártfogására szót emelvén az úr által oly súlyosan megveretett, hogy Rétságon betegen fekszik. A megveretés eredménye koraszülés lőn.*”

1906-ban így ír róla a megyemonográfia: Házainak száma 105 és róm. kath. vallású lakosaié 428. Postája és távírója Tereske, vasúti állomása Romhány.

Az esztergomi káptalan a birtokrészét 1912-ben eladta a Szátoki Gazdakörnek, és ugyanakkor alapítványt tett a templom

fenntartására is.

1922-23-ban egy nagy lehetőség körvonalazódott a falu életében. Szátokon létesült ugyanis annak a cserépkályhagyárnak az elődje, amely azonban már 1924-ben Romhányba települt át. A vállalkozás elindítója Wollner Fülöp szátoki boltos és kocsmáros volt. A kis manufakturális műhely a falu közepén volt, nem messze a mai élelmiszerbolttól. Főleg cserépedényeket, fazekekát, virágcserepeket készítettek.

Wollnerhez később társult Schweitzer Iván földbirtokos és egy Himfy nevezetű ügyvéd is. 1922-ben a német származású Kurt Georg Müller nevű szakember irányításával már kályhacsempét gyártottak. A vállalkozók anyagi ereje azonban kevésnek bizonyult, így tőke után kellett nézniük. Az Angol - magyar Bank Rt. Finanszírozása révén alakult meg a Szátoki Agyagipari Rt. Ekkor határozták el, hogy a vállalkozást áteszik Romhányba. Ennek kezdeményezője Schweitzer volt, aki a gyors meggazdagodás lehetőségét remélte ettől. Még Szátokon szerződést kötöttek özvegy báró Andreánszky Istvánné és Andreánszky Zsigmond földbirtokosokkal a bányai agyag kitermelésére.

Az 1934-ben megjelent Ladányi-féle monográfia az alábbi prominens személyeket találta a faluban:

Dr. Dimó István földbérlő. Bácsszenttamáson 1894-ben született, középiskoláit és az egyetemet Budapesten végezte, 1927-ben avatták tudorrá. Előbb fehérmegyei birtokán gazdálkodott, majd Borsosberényben 3 évig volt bérlete. 1933. óta Szátokon bérlő Kertész Miklós 220 holdas birtokát. Közs. képviselő, a

Cséplés Szátokon

nemzeti egységpárt elnöke. A román és olasz fronton kétszer bronz vitézségi érmmel tüntették ki. Neje Varga Irma.

Dóbiás József gazdálkodó. Szátokon 1878-ban született, atyjától tanult gazdálkodni, 1932. óta 23 hold birtokán önálló gazda. Községi képviselő, iskolaszéki tag. Az orosz fronton megsebesült és fogságba esett. Neje Radvánszky Anna.

Dóbiás Mihály gazdálkodó. Szátokon 1886-ban született, a gazdasági ismereteket atyjától sajátította el, 1908. óta önállóan miveli 10 hold birtokát. 1930 óta törvény bíró és községi pénztárnok, iskolaszéki gondnok. Az orosz fronton fogságba esett.

H. Varga Mózes nyugalmazott detektívfelügyelő, földbérelő. Medeséren 1872-ben született, Székelykeresztúron 4 középiskolát, majd Algyógyon gazdasági szakiskolát végzett. Katonai szolgálata után a csendőrség kötelékébe lépett, mint őrsparancsnok átlépett a kolozsvári rendőrség kötelékébe, ahol

A II. világháború áldozatainak emléktáblája

polgári főbiztos volt, majd detektív felügyelő lett. 1924-ben ment nyugdíjba. 1925-1931-ig Rákospalotán fa és szénkereskedő volt, majd egy 53 holdas birtok bérlője. Neje Szedlacsek Natália.

id. Vigyinszky József gazdálkodó Szátokon 1867-ben született, a gazdasági ismereteket atyjától tanulta. 1888. óta 38 hold birtokán önállóan gazdálkodik. Községi képviselő, volt pénztárnok és bíró. Iskolaszéki világi elnök. Neje Gebler Anna.

A községben levő régi kúriát még Révay Gusztáv építtette a XVIII. században. A XIX. században teljesen átalakították. A kúria később Pollák Zsigmond, majd Kámory Lajos – volt diósjenői körhegyző, őt követően pedig László Imre nótaénekes tulajdona lett. Ma nevelőotthon.

A visszaemlékezések szerint valamikor két kastély volt Szátokon. Egymás mellett állt a két épület. Az egyik Kertész (egykoron Kohn) családé, a másik László Imre nótaszerzőé volt. Ez utóbbié volt a tornyos épület. A kastélyt megvásárolta tőle vitéz Kámory Lajos diósjenői jegyző. A Kertész család tagjait, a családfőt, feleségét és két gyermekét 1944-ben elhurcolták a holocaust során. Hasonló sorsra jutott Wollner Fülöp, szátoki kereskedő és családja is. Felesége Brüll Jozefin volt. A faluban nagyon szerették a jó szívű családot. Wollner Fülöp a Fronciere Biztosító társaság ügynöke is volt. Egykori üzletük helyén ma az iskola épülete áll.

László Imre

Epizódok az oktatás történetéből

Az első ismert szátoki tanítót Bagyai, vagy Bogyai Istvánnak hívták, s 1767-től oktatta a szátoki gyermekeket. Azt megelőzően Püspökháttan működött. Az iskolájába járó tanulók száma 14 volt, kiket az olvasás, írás és számolás tudományára tanított. A tanító jövedelme 1770-ben seminaturaként 4 köből, párbér összesen 40 köből búza. 1772-ben seminatura 4 pozsonyi mérő őszi,

házasároktól ~ pozsonyi mérő búza és 25 dénár, a községtől 50 libra só és 50 libra hús, tanulóktól 25 dénár évente.

1900-ban megjelent egy a megye oktatási helyzetét összefoglaló mű. Szátokról az alábbi bejegyzést olvashatjuk: „A község lakóinak száma 324 magyar és 162 tót; ezek mind római katolikus vallásúak. A tankötelesek száma 62; ezek közül mindennapi tanköteles 46, ismétlő 16; vallásra nézve mind római katolikus A tankötelesek közül iskolába járt 62 római katolikus A községben van római katolikus elemi népiskola 1 tanítóval és 1 tanteremmel.

Az elemi iskolának régebbi célszerűtlen épülete helyébe 1892-ben rendes épületet emeltek a hívek, Az iskola tanítási nyelve 1872. óta magyar. Az iskola jelenlegi tanítója Alföldi János, okleveles tanító, ki már évtizedek óta működik e községben s annak megmagyarosodását eszközölte. Az iskolát római katolikus hitközség tartja fenn. Az iskola felszerelése megfelelő; tanulóinak tíz évi átlagos száma 66.”

E helyütt természetesen nem vállalkozhatunk arra, hogy

végigvezetjük az oktatás történetét, de nem hagyhatjuk említés nélkül Kalcsó József munkásságát, ki hosszú évtizedeken keresztül nevelte a szátoki generációk sorát, s kinek visszaemlékezése több esetben is segítséget jelentett e dolgozat megírásához.

Híres emberek

László Imre nótaénekes, a szátoki kastély tulajdonosa

László Imre 1896. december 16-án született Csongrádon. Színésznek készült, színi tanulmányait Rákosi Szidi híres iskolájában végezte, ezzel egyidejűleg énekelni is tanult László Gézánál. Színpadra bonvivánként először Pécssett, a Pécsi Nemzeti Színházban lépett, három esztendeig - 1921-1924 között - volt tagja a Baranya megyei város színházának. Innen rövid időre, Makóra, majd Békéscsabára szerződött. 1925-ben Csongrádon a Közművelődési Egyesület igazgatója lett. Abban az állásában két évet töltött. 1927-ben szerződtek a budapesti Royal Orfeumhoz, ahol elsősorban kuplékat és kabarédalokat énekelt, de olykor magyar nóták is szerepeltek műsorában. Hamarosan a Magyar Rádió is felfedezte. Ez a körülmény döntő fordulatot hozott életébe, hiszen elsősorban magyar nóta műsorokban kapott feladatokat és csakhamar egyik kedvence lett a rádióhallgatóknak, a magyar nótát kedvelő közönségnek. 1928-ban Takáts Sándor szövegére írta első nagy sikerű szerzeményét a „Száz szál piros rózsát”, amelyet további sikeres kompozíciók követtek. Több alkalommal volt szerzői estje a Vigadóban és a Zeneakadémián. Közben a hanglemezzgyárok is rendszeresen foglalkoztatták. Sok régi, már-már elfeledett nóta az ő előadásában lett újra népszerű. Korának egyik legkedvel-

Nepomuki Szent János képe a szátoki templomban

tebb magyarnóta-éneke-
se volt több mint har-
minc évig. Időnként saját
zongorakísérettel sze-
repelt. Számos magyar
nótát komponált (Le-
szállt a csendes éj, Száz
szál piros rózsát, Vecser-
nyére szól a harang, Ü-
tött-kopott öreg csárda,
Csendes lett a falu ros-
sza, Anyám szíve stb.).
Hangját több hang-
lemezfelvétel örökítette
meg.

Fáradhatatlanul járta
az országot – mindenütt
tomboló sikert aratva -

szinte életének utolsó percéig. 1975. január 1-én váratlanul hunyt
el Budapesten.

Kristóffy Imre honvéd főhadnagy

Kisszellőn, Nógrád megyében született 1825-ben egy evangé-
likus családban. Családi nevelőként dolgozott. 1848. szeptember
3-án a Nógrád megyei önkéntes nemzetőrzászlóalj őrmesterévé
választották, s részt vett a Jellačič elleni harcokban. Októberben
már hadnagy volt alakulatánál a feldunai hadtestben. Zászlóalja
1849 közepén a 62. honvédszászlóalj besorolási számot kapta.
Június elején áthelyezték őt az újonnan alakuló 98. zászlóaljhoz.
Augusztus végén már főhadnagy volt a komáromi várőrségnél. A
szabadságharc bukását követően magánzóként élt Szátokon.

A hordozható Mária szobor

Emlékkő a millennium tiszteletére

Virter Lajos, címzetes püspök, káptalani nagyprépost

Felső-Szátokon született 1818. márc. 25-én. Középiskoláit Vácon és Selmecebányán, a teológiát Pesten végezte. Pappá szentelték 1841. július 20-án. Káplán volt Mácsán és Fóton. Papi pályájának állomásai a következők: 1842-ban hittudor, 1846-ban papnöveldei tanulmányi felügyelő, 1848-ban teológiai tanár, 1849-ben kókai és 1850-ben csongrádi plébános, 1853-ban zsinati vizsgáló, 1855-ben szentszéki ülnök, 1857-ben esperes, 1861-ban címzetes prépost, 1865-ban váci kanonok, kisprépost és plébános, 1870-ben teologus canonicus és papnöveldei kormányzó, 1882-ben csongrádi főesperes, szentszéki ügyész, 1885-ben örkanonok, 1887-ben a hittanárokat képesítő bizottság elnöke, 1888-ban olvasókanonok, 1890-ben püspöki általános helynök, 1891-ben. káptalani nagyprépost, 1892-ben címzetes püspök. Aranymiséjét 1891. július 20-án tartotta.

Mellékoltár a templomban

Templombelső

Látnivalók a településen

A római katolikus templom

A XV. században épült templomot Mindenszentek tiszteletére szentelték fel. A török hódoltság utáni időszakban, a Pongrácz-féle térképen szerepel létező, torony nélküli templomként. A török után az esztergomi érsekség is igényt tartott rá, de 1713-ban a váci püspökségnek ítélték. Az 1711-es egyházlátogatási jegyzőkönyv szerint dűledező templomot 1732-ben átalakították, s 1734-ben olyannyira átépítették, hogy a leírásban új templomként szerepel. Ekkor még nem volt tornya, harangjai a közeli haranglábban voltak. A torony építéséről nincs pontos adatunk, de azt bizonyosan tudjuk, hogy 1795-ben már állt. Sokszoros javíthatás, toldás után 1913-ban ismét teljesen átépítették. Ekkor készült a szentélye is.

A főoltárképe új keletű. A sekrestyében XVIII. századi kép található Nepomuki Szent Jánosról. A népszerű szent Közép-

Szent Flórián szobra

Európában sok hídon látható többnyire barokk kiképzésű szobor formájában, mely egy papot ábrázol, mutatóujját ajkára téve, mintegy csendre intve magát és másokat. A hidak szentje s a gyónási titok vértanúja ő. Közép-Európa legismertebb szentjei közé tartozik.

A legenda szerint Wolfflin János a kicsiny Pomuk (ma Napomuk) helységben született, Dél-Csehországban, 1350-ben. Jogi tanulmányainak befejezése után - annak ellenére, hogy szegény szülőktől származott - gyorsan haladt fölfelé az egyházi ranglétrán. Mint egyházi méltóságot és jelentős szónokot egész Prága ismerte és szerette. IV. Vencel király felesége őt választotta gyóntatójául. A király kezdetben igazságos és jóakarátú uralkodó volt, de egy sikertelen mérgezési kísérlet után bizalmatlanná és agresszívvé vált. Meg akarta tudni, mit gyónt a felesége. Mivel azonban János nem volt hajlandó megmondani, megkínoztatta és megölette, majd a Moldva folyóba dobatta. Prágában hunyt el 1393. május 16-án. Egy csodás fényjelenség jelezte a királynénak, hol keressék a holttestet. Egy másik változat szerint a Moldva leapadt annyira, hogy megtalálhassák. A Szent Vid székesegyházban temették el.

Szent Flórián szobra

Szent Flórián római tiszt volt, ki magas beosztásban szolgált a római birodalomhoz tartozó Noricum provinciában, a mai Ausztria területén. Diocletianus császár üldözései idején – megvallva keresztény hitét – önmagát jelentette fel. Kétszer megkor-

bácsolták, elevenen megnyúzták, majd a nyakára egy nehéz követ kötve az Enns folyó vizébe vetették. Holttestét egy vallásos nő találta meg, aki el is temette őt. Relikviáit később a Linz közelében lévő Szent Flórián Ágoston-rendi prépostságba vitték. A hagyomány szerint ereklyéi Rómába kerültek.

Az eredeti Szent Flórián szobor elpusztult, csakúgy, mint az egykoron a Tereske vezető út mentén, a patak partján álló Nepomuki Szent

János szobor. 1993-ban állították fel a ma is látható újat, Miskédi György bánki mester alkotását.

Az új ravatalozó

A szatoki asszonykórus, a népi hagyományok őrzői 2000-ben

A Rákóczi forrás

Az itteni „Rákóczi-kút” még a kuruc világból való s azt a helyi hagyomány szerint II. Rákóczi Ferenc ásatta. Itt pihent meg seregével, s a lovát is e forrásból itatta meg. Más forrás úgy emlékszik, hogy Rákóczi fúratta a kutat.

Végh József mkl

Felhasznált irodalom:

A török után – Az 1715. évi országos összeírás adatai a mai Nógrád megye községeiről, Salgótarján, 1973.

Dr. Borovszky Samu: /szerk/ Nógrád vármegye, Országos Monográfia Társaság, Budapest, 1911.

Fényes Elek: Magyarország geographiai szótára, Pesten, 1851

Dr. Ladányi Miksa: Nógrád és Hont vármegye, Budapest, 1934.

A szátoki kastély

Mocsáry Antal: Nemes Nógrád Vármegyének Históriai, Geographiai, és Statistikai Esmertetése, Pesten, 1820.

Nagy Iván: Magyarország családai címerekkel és nemzedékrendbeli táblákkal, Pest, 1857.

Nógrád megye története I-IV. Salgótarján

Oborni Teréz: Nógrád vármegye népoktatása 1770-1772 között, A Nógrád megyei múzeumok évkönyve, 1991.

Pacséri Károly: Nógrád vármegye népoktatásának története, Balassagyarmat, 1900.

Dr. Szabó István: Romhány története, 1988.

Szomszéd András: Süvegemen nemzetiszín rózsa, Salgótarján, 1999.

Vályi András: Magyar Országának leírása, Budán, 1796.

Varga Lajos: A váci egyházmegye történeti földrajza, Vác, 1997.

Parlando ♩ = 94

1. I - ri - gye - im so - kan van - nak,

Mint a ku - tyák, úgy u - gat - nak.

A - dok ne - kik vig na - po - kat,

Hadd u - gas - sák ki ma - gu - kat.

b) b) b) b) így is

2. Szegény volt az édesanyám, Mégis gondot viselt reám. a) Éjjel mosott, nappal mosott, b) Éjszaka font, Mégis kényelmessen tartott.	3. Mikor mentem hazafelé, Megnyilt az ég háromfelé. Ragyogtak rám a csillagok, Mert tudták, hogy szegény vagyok.

Szátok (Nógrád), a) Szúnyog Péter (69),
b) Pelle Andrásné Szúnyog Ilona (45).
Lsz. 8795

Olsvai, 1956. X.

A kiadvány megjelenését támogatta:

Szátok Község Önkormányzata

Honismereti Kiskönyvtár 287. szám és a Tájak-Korok-Múzeumok
Kiskönyvtára 788. szám

Kiadja a Komáromi (Komárno) KT Lap- és Könyvkiadó Kft., 2006

Felelős kiadó: Szénássy Tímea, Haraszti Gábor

Sorozatindító: Dr. Szénássy Árpád

Munkatárs: Ing. Reško Sándor

Fényképek: Végh József

Nyomás: Nec Arte Kft., Komárno

©Minden jog fenntartva!

ISBN: 80-8056-534-1

A sorozat kiadványai megrendelhetők, megvásárolhatók:

* Szénássy Tímea, Pf.: 28, 2901 Komárom,

* Vydavateľstvo KT, s.r.o., 945 01 Komárno

Mederčská 9, tel.: 035/7700 869,

* Tájak-Korok-Múzeumok Egyesületében

1149 Budapest, Bosnyák tér 5, Tel.: +36/1-4710902

Szátoki önkéntes tűzoltók 1958-ban. A hagyományokat a mai csapat is őrzi

